

Patrik Danielson
Ordförande

DEBATT

Gömd orättvisa i studiemedelssystemet

Östros blundar för regler som missgynnar vissa studenter, till exempel vid medicinska fakulteter

I ett brev till utbildningsminister Thomas Östros, daterat den 8 januari i år, påtalar dekaner och studentkårsordförande vid landets medicinska (motsvarande) fakulteter de missförhållanden som gäller för studenter på nämnda fakulteter när det gäller krav på studieprestation för att beviljas fortsatta studiemedel av Centrala studiestödsnämnden (CSN). Utbildningsdepartementet svarar, efter två månader (!), med att överlämna ärendet till CSN.

För att en student som uppbär studiemedel från CSN skall få beviljat fortsatt utbetalning av studiemedel, krävs att studenten uppnått en viss studieprestation som provas av CSN inför varje ny termin. Enligt gällande bestämmelser delas de eftergymnasiala utbildningarna in i olika grupper vid prövning av tidigare studieresultat.

I den första gruppen återfinns de allra flesta universitets- och högskoleutbildningarna i landet. Kraven på en student i denna grupp för förnyade studiemedel, är att studenten under det första studieåret tar 62,5% av sina poäng (dvs 25 poäng av 40) och därefter 75% av poängen per år (30 poäng av 40). Även om en student i grupp 1 inte skulle uppfylla dessa krav kan han eller hon ändå ha rätt till fortsatta studiemedel; det enda som krävs är att man tar 50% av poängen under den senaste terminen om man i genomsnitt uppnått 75% av sina poäng för samtliga veckor man uppburit studiemedel.

För studenterna i grupp 2 är kraven betydligt högre ställda. Hit hör studenterna vid landets farmaceutiska, medicinska och odontologiska utbildningar, samt vårdutbildningarna. För att studenterna i grupp 2 skall beviljas förnyade studiemedel krävs att man klarar 1 poäng per heltidsvecka, dvs att man tar 100% av stipulerade poäng, att jämföra med 50-75% för studenterna i grupp 1. Ett visst utrymme för ej avklarade poäng tillåts förvisso även i grupp 2, men här får de poäng som en student har eftersläpande maximalt uppgå till 10 poäng *under hela utbildningstiden*.

CSN:s indelning av landets universitets- och högskoleutbildningar enligt ovan, medför i princip att samtliga studenter vid Sveriges medicinska fakulteter drabbas av ett uppenbart orättvist regelsystem som utan vidare gör klar skillnad på studenter inom olika utbildningar. Genom att kräva betydligt högre insatser av dessa studenter för att bevilja dem ekonomiska förutsättningar att fortsätta bedriva sina studier, skapar CSN ytterligare en stressfaktor för studenter vars studier redan ställer höga krav på dem.

Hur motiveras då denna orättvisa?

Den frågan besvaras inte av Centrala studiestödsnämndens författningssamling (CSNFS), där reglerna återfinns, och inte heller CSN:s mer utförliga skrift "Studiemedel – regler och praxis 2002/2003" innehåller några tydliga argument, åtminstone inga som kan betraktas som hållbara. Här står skrivet att studiemedlen beviljas för fortsatta studier utifrån om det är sannolikt att studierna kommer att slutföras

inom "normal tid". Vad som är "normal tid" varierar enligt CSN för olika utbildningar, beroende på genomströmningen och "graden av sammanhållen utbildning". Härav anledningen till uppdelningen i olika grupper.

CSN tycks således underbygga sina orättvisa regler med att utbildningarna vid de medicinska fakulteterna (m.fl.) har en hög genomströmning. I praktiken innebär detta att studenterna straffas för att de *överlag* har goda studieresultat och fullföljer sina utbildningar. Om den bakomliggande tanken är att en hög genomströmning skulle vittna om mindre krävande studier, har man dragit fullkomligt felaktiga, ja rent av befängda, slutsatser! För det första är den höga genomströmningen inom nämnda utbildningar troligen till stor del ett resultat av kopplingen mellan examen och yrkeslegitimation inom många av utbildningarna. För det andra ska man inte underskatta den höga motivation som finns bland studenter inom dessa utbildningar. Att då straffa dem genom att kräva mer i studieprestation än av andra studenter för att ge dem pengar till levernet, är osannolikt stolligt, t.o.m. för att komma från CSN! Studiemedelssystemet i dess nuvarande form tar inte hänsyn till att enskilda studenter även inom de medicinska fakulteternas utbildningar oförskyllt kan drabbas av t.ex. sjukdomsperioder och familjekriser som gör studier omöjliga under en tid.

I sitt brev till Thomas Östros, kräver dekanerna och studentkårsordförandena vid landets medicinska fakulteter att utbildningsministern vidtar åtgärder för att orättvisorna i studiemedelssystemet undanröjs. Detta kan vara ett tillsynes modest krav, med tanke på det självklara i att alla landets studenter oavsett utbildning borde ges samma förutsättningar att erhålla studiemedel, men utbildningsdepartementet har alltså valt att ducka frågan genom att överlämna ärendet till CSN (ett resultat av två månaders beredning!). Tyvärr har Centrala studiestödsnämnden genom att införa reglerna redan visat prov på synnerligen dåligt omdöme i denna fråga. Man kan bara hoppas att myndigheten tar intryck av uppropet i brevet. Annars torde frågan i allra högsta grad vara en angelägenhet för landets politiker. I tider med brist på arbetskraft inom många vårdyrken, säger det sig självt att ett studiemedelssystem som missgynnar studenter inom just dessa utbildningar inte är vidare lyckat ur ett samhällsperspektiv.

Patrik Danielson
Ordförande
Medicinsk-odontologiska
studentkåren CORPUS, Umeå